

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 > — >
 Na štvrt roka — > 60 >
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**
 Dočasný hlavný spolupracovník:
JOZEF N. JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i de-
 pisy do novia, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku
 je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Vyslanci ľudovej strany.

Fraňo Major (Szombathely).

Anton Mócsy (Tapolcza).

Mikuláš Lepsényi (Letenye).

Ml. gróf Ján Zichy (Zurány).

Politickí Affendákisovia.

Napísal Stefan Rakovský.

Affendákis, Papakosta a Stahlio boli do žalára uvrhnutí, lebo sa vlámali do peňažných kasiên a sklepov boháčov. Činili to s úmeleckou dokonalosťou, smelo sa vystaviac tomu nebezpečenstvu, že draho zaplatia svoju opovrhivosť, chytia-li ich.

Julo Salavszky, hl. župan prešporskej a trenčianskej stolice, tak tiež jeho učedník Ludevít Kürthy a iní ich súdruhovia tiež sa vlámajú do tisíc ročnej ústavy a dovoľujú, aby planí ľudia, ktorých oni vybrali, shabali jediné právo chudobnému ľudu, ktoré za päť rokov len raz môže užívať za tie veľké dane peňazi a krve. Činia to nie s úmeleckou dokonalosťou, lež grobovitou sebevoľnosťou bez nebezpečenstva, ktorému by mali do očí hľadať, lebo ich šafarenie je milé pred Bánffym, ktorý je dnes vysluhovateľom pravdy a obroku v tejto ubiedenej vlasti.

Hrozné je to, jakými osobami zaplnili stolice volebných predsedov, ktorých moc je neslýchaná; podlosť je to, čo títo Affendákisovia činili s ľuďom. V Trnave Dubovský, bývalý to notár okresný, ktorého súd z úradu vyzdvihol, a vec jeho je teraz u kúrie, pripravil ľud o hlasy. Na Čaci bol volebným predsedom taký, ktorý odšmaril podmienke zákona zodpovedajúce kandidovanie ľudáka, lebo náramná väčšina ľudovej strany sa ináč utlačiť nedala. Vo Varíne z tej istej príčiny sa bál predseda ľudovej strany — bárs i celej armádie mohol rozkazovať, — a sa vzdal tohoto vyznačenia. Teraz ale ešte i od toho väčší škándál sa chystá v Kis. N. Meste. Ale kto môže zato? V Žiline jakýsi barón Kloch, štacionšéf a nemecký robil galiby, tak že ľudákov nie po jednom, lež hufne celé obce odmrštil. V Ružomberku Griell a Lehoczky tým najnehaneblivejším spôsobom odhadzovali voličov ľudových. Také osoby zaujaly stolec volebného predsedu. Také ruky zaškvrnily volebné zápisnice. Títo utlačili ľud, sa pachorili a na silu natisli svojich súdruhov čo ablegátov ľudu. Proti Affendákisovi, Papakostovi a Stahliovi bolo obrany, ktokoľvek ich chytil, mohol ich zavreť; proti volebným Papakostom ale nenie obrany, lebo ani palicu nesmie doniesť volič na volebné miesto. Tu je len prostriedok opovrhnutia — slabá to obrana, a odhalenie ich zločinu pred krajinou a svetom, aby každý videl, aká je tá chýrečná maďarská sloboda. — Darmo si vzdychajú kóšerové noviny, že je to vlastizrada, vnútorné záležitosti vlasti prezradzovať pred cudzozemskom.

My sa toho upodozrievania nefakáme. Tieto volby sú banbou nie vlasti, lež vlády a liberálnej strany. Pre Uhorsko je len to smutná vec, že sa v ňom také veci diať môžu. Keby sa to len kde-tu stalo, nič by sme neprehovorili; keď ale volby Szalavszkého, Tarnóczyho a Bartala sú obyčajne volby; statočné ale medzi zriedkavosti patria, vtedy je to vlasteneckou povinnosťou našou, tieto veci v tých najširších kruhoch oznamovať tým viac, lebo kóšerové noviny liberálne nevedia sa dost nakričať, k jakému skvelému víťazstvu prišiel liberalizmus! Veríme to, keď také kvety sedely na stolicach predsedových.

Na každý pád treba uverejniť ohavnosti liberálne volieb vo všetkých rečach europejských, ešte i v ruskej reči, nech vidí svet, že i vo vlasti absolutizmu je viac slobody, jako tam, kde liberalizmus panuje. Ba i na shromaždeniach cudzozemských treba vyjaviť kúsok maďarského liberalizmu.

Keď Kossuth mohol v cudzozemsku búriť proti veľastoletej dynastii, tým viac to môžeme my vykonať tej strane, ktorá bojuje sa o masné hrnce nechá kraťnúť ústavné práva.

Darmo bedákajú kóšerové noviny, to sa stane. Prečo činia tatári také veci, za ktoré sa hanbia pred cudzozemskom. Szalavszkého a Kürthyho a iných by každá iná vláda bola nielen prepustila, lež i ostro na otázku vzala. Pán Bánffy ale ich snáď ešte i vyznačí. Tie kvety volebných predsedských stolíc ale by sa oznaly s tými miestnosťami, ktoré Papakosta tiež pozná.

Tak je to v druhých krajinách, kde nenie 1000 ročnej ústavy, kde je ale cit statočnosti vo vláde, kde vedia, že volebné právo je jedno z tých najsvätejších práv.

Večítá hanba Bánffyovej vlády je to, že pomocou Affendákisov politických shromaždil si väčšinu do snemovne. Túto hanbu svet ukázať, sme si považovali za povinnosť.

POLITICKE CHYRY.

Cudzozemský hlas o maďarských volbách. Rakúske noviny „Linzer Volksblatt“ žiadajú, aby sa v Rakúsku bedlivej zkuške podrobil základ maďarskej snemovne vyslancov. Výsledok tej zkušky bol by veľmi neprijemný pre maďarov. Veľmi ľahko by vyšlo z vreca také šidlo, že väčšina maďarských vyslancov

protizákonne, ba hrišnymi prostriedkami sa sobrala. V čom ale Rakúšania vraj nemôžu byť ľahostajní, a tak ešte pred pojednávaním shodu vraj sa musí v rakúskej snemovni navrhnuť otázka, či maďarská snemoveň vyslancov zodpovedá duchu shodu z r. 1867., že maďarská vláda má moc, ale zákonitě prostriedky nie k utvoreniu ľubovoľnej snemovne, ktorá snemoveň je povolaná zdokonaliť návrhy shodu.

Kóšerové noviny vo Viedni sú na toľko naplnené ľstivosťou a nenávisťou proti kresťanom, že všelijaké bezzákladné a pravde nezodpovedajúce zprávy donášajú o výborových zasadnutiach mesta Viedne. Teraz vydal mešťanosta Strobach nariadenie, v ktorom ich uvedomuje, že jestli od včulku na oslovenie nepoopraví také nesvedomitě zprávy, bude prinútený proti nim dľa 19. §. tlačového zakona pokračovať. — Mestský výbor viedeňský viac, než v dvoch častiach z kresťanov pozostáva.

Výsledok volieb. Po užších volbách následovný obraz má nová snemoveň vyslancov. Ľudových je 20; národných 37; mimostranných 10; ugronistov 7; mamelukov 287; koššuthistov 49. — Vládna strana má o 67 ablegátov viac, nežli predtým. Ľudová strana vyhrala 19 okresov, od mamelukov 6, od neodvislíkov 5, od mimostranných 4, od apponistov 5 okresov vydobyla.

Ministri Daniel a Erdély majú sa vzdaf svojho úradu. Už od dávna sa vypráva o tom v Judapešti. Bánffy tedy chce podšif svoje ministerstvo, len aby podšívka potom dobrá bola! V Rieke sa domnievajú, že by Daniel potom zostal správcom ich mesta.

Bulharské volby. V Bulharsku majú byť volby medzi 27. a 29. nov. Spojení ľavičiaci vyzývajú voličov, aby v svojích okresoch netrpeli viac ľavičiackych kandidátov, ako v každom jedného. Cankov, jeden to zo štyroch ľavičiackych vodcov následovne požiadavky vypísal na svoj prápor: 1. Bulharský panovník musí vždy staroverskú vieru vyznávať. 2. Národní dom panovnícky sa musí založiť, aby podkopaná dôvera Ruska vzkriesená bola. 3. Dovoľené musí byť, aby sa v Rusku bývajúci vyhnanci navrátiť mohli domov.

Pokrok. Židia sa ústne i v novinách chvastajú, že Maďarország ku koncu tohoto XIX. storočia náramne pokračuje v civilisovaní sa; čo dôkaz toho spomínajú medzi iným tú okolnosť, že kráľovský okres gödöllövský žid zastupuje, lebo žida si vyvolili tamajší voličia. Jaký je v tom pokrok, jaká civilisacia je k tomu potrebná, to sa do mojích modzgov nechce vmestiť!?!

Mešťanosta Rieky predsa len zadakoval; darmo ho nahovárali, prosili. Jaký žiaľ sprovádzal zadakovanie správcu Battyányho, s takou boľastou sa ľúčili od mešťanostu Ciottu. Aby výbor mestský dokázal svoju povdačnosť, usniesol sa, že jednu ulicu vyznačí s jeho menom.

Poznámky.

Volby sa teda už dokončili. Mnoho, veľmi mnoho potešiteľného sme zkusili počas nich. Málo kto by si bol i len pred dvoma rokma sľubil, žeby ľud, ktorý sa doteraz v skutku nezapíjal v záležitosti krajiny, lež len o svoje, nie o

volby, jakožto jedinký výkon občianskej slobody, ale hlasoval na toho, kto mu viac dal, alebo sľubil. Počas terajších volieb sme zkusili nie hádam miesty, ale skoro po celej krajine oduševnenosť pochádzajúcu z presvedčenia. Ľud sa razom premenil, razom zmúdreľ a mravne tak soslil, že bol a je ku nemalému strachu sebeckých, liberálnych potrimyskárov. Znak to, že mu sekli do živého. — Nie náhodou sa to stalo, že ten už prebudený ľud z protivládnych stránok si práve ľudovú vyvolil a ku nej si pristal. Nie meno ho vábilo ku nej, ale ten duch, ktorý previeva v tej novorodenej strane. Akoby prúdom hnaný pristúpil si ku nej, lebo badal, že jedine tá stojí na základe stálom, nesklátiteľnom, ktorý základ je kresťanstvo! Aby tento duch kresťanský nevyhynul, ale aby zase zaujal sebe primerané miesto v našej vlasti, v spoločnosti, v rodine, v zákonodárstve, v súdobníctve, preto zkriesla sa ľudová strana; a aby tenže duch Kristov zvíťazil, preto pristúpil ku nej ľud veriaci v Boha.

Vzdor toho našli sa mnohí svetskí aj duchovní, katolíci a evanjelíci, ktorí tomu neporozumeli, dotyčne porozumeť nechceli, ktorí potom alebo pripojili sa prúdu protikresťanskému, alebo oddali sa pohodínej nečinnosti opovrhujúc, posudzujúc ľudové pohyby, ako cieľu neprimerané, netaktické a svoje osobné náhľady ako tie najlepšie, cieľu najzodpovednejšie hlásali a tých sa pridrižovali, aspoň to tvrdili. Svetským to ešte skorej odpustiť môžeme, tí môžu mať všelijaké záujmy, ale ako sa duchovní, teraz keď nám strecha nad hlavou horí, netečnosti a ľahostajnosti môžu oddaf; to je v skutku nepochopiteľné a len v nedorozumení, alebo sebeckve, zanovitosti príčinu mať môže.

Že vraj netreba vieru s politikou miešať, že vraj záujmy cirkve nemôžu sa stotožniť, so záujmami žiadnej politickej strany. — Nuž to je pravda, tak by to malo byť, a to síce preto, lebo každá stránka a čo by ich i za meru bolo, má vieru, náboženstvo hájiť. Ale či je u nás tak? — U nás panuje prúd protináboženský a tomuto prúdu do očí sa postavila jedna stránka, ktorá vždy, všade tvrdí, že jej cieľ je kresťanstvo zveladiť a na tom základe blahobyť zabezpečiť. Nuž či múdry, verný človek tu ešte váhať môže tým viacej, že táže strana nás úplne ubezpečuje o bezúrnosti svojich snách? Nie! „Teraz keď sa politika takmer len náboženstvom zaoberá a do svedomia ľudí siaha, teraz ľahostajným byť, tak by vyzeralo, ako keby sme povedali: čo ma po nepriateľovi; — vtedy keď je nepriateľ uprostred krajiny. Líšky pustošia vinicu, vlk zavíja z murov, keď už čiastku stáda prehltnul a od Boha ustanoven

pastieri by si vtedy nečinnosť za pravidlo vyvolili a na božiu prozretelnosť sa spustili?“

Nesnadno je vraj kňazom do politiky sa miešať už z úcty a vážnosti proti svojmu stavu, bo nás hneď liberáli prezývajú, posmieávajú. — Pravdu máte. Keď liberáli ľud olúpili, vycicali a ku tomu ešte omámili, oslepili; potom keď kňaz príde a ľud osvieti, poučí a tak liberálom na paprčky stupí, potom ho hanja. Ale táto hana je naša najväčšia pochvala. Či by to nebolo smiešne, keby zlodej stretnuvší sa na ceste so žandárom rozhorčený nad tým, by vykriknul: Co že ty tu hľadáš na ceste? Tam ti je kasárňa, tam sed! Nie, žandár je nie nato, aby v kasárni sedel, ale aby chodil po ceste, prezeral kúty a tak zabezpečil istotu. Tak i kňazové miesto je nie výlučne fara, kostol, ale on sa musí i na verejnom živote ukázať. „Choďte medzi ľud!“ sú slová XIII. Leva pápeža. Pravda oči kole, kým pravda bude, a tá bude večne, do tých čias nepriateľov mať bude a jej hájiteľa tiež.

Zrodily sa nám i netopiery. Predtým sme mali „dobrých katolíkov,“ „opravdových kresťanov“ teraz máme „dobrých ľudákov.“ O jeden nestvor viacej. — Ja som telom dušou, tak hovorja, za ľudovú stranu ale na toho jej kandidáta nehlasujem, keby bol druhý ano. — Nuž čo je to? To je tíšenie svojho svedomia a klam sveta! Synovia sveta tohoto sú múdri, otec ich má vždy na pohotovú dajaký plášť, ktorým svoje sebecké, nešlachetné ciele zakryť chcú. Lenže i popod toho plášťa trčí koňská noha. Šlachetný muž, keď z presvedčenia a dobrovoľne sa ku dačomu pripojí, keď sa i podpíše na dôkaz svojho podriadenia a súhlasu ten potom, keď príde čas činu nekrutí, nevrťí, ale koná svoju povinnosť. To je slabosť rázu, ľahkými zamienkami, ba viacej podozrievaním vec dobrú uspávať, ku ktorej sa len nedávno dobrovoľne bol pripojil. A pri tom seba za neomýlnu pravdu, za vzor pokladať, na všetko len po „pánsky“ sa usmiať a len dakedy s neslýchanej blahosklonnosti aj malej chvály sa dopustiť, ako keby medzi nimi a nami väčší bol rozdiel, ako medzi nebom a zemou. Takými vojakmi by ani špitál nie to hrad zaujal. — Sú to politickí pidimužáci, ktorí by mohli radšej čušať a nie ešte vystatovať sa na posmech a hanbu svätej veci.

Pánslavismus, toho sa vraj boja tí hazaťickí prištipkári. No my sa ho nebojme, je to otrhaný krpec, zodratá sára, za ktorú nik nič nedá, leda starým riadom a handrami kupčiaci židia. — Záujem vlasti im vždy na jazyku trčí, akoby záujem vlasti žiadal, aby liberáli ju ešte ďalej drali. Gr. Zichy je taký vlastenec, ako tí

prištipkári, pred ním sa oni ztratia v ničomnosť ani dým.

Evanjelici zas že celá ľudová strana je len katolicismus. Dobre povedal Dr. Ján Markovič v „N. N.“, že tým môžu u neumelých kortesovať, ale jestli to vzdelaní hovoria, nuž je to detinstvo!

Kráčajme všetci rovnou cestou pravdy a neodsakujme jeden sem, druhý tam. „Keď sa bránime, jaknáhle zlodej sa nám do domu vborí, jestli je hanba ruky v kríž složiť, keď nepriateľ vlast pustoší, o koľko väčšia je hanba nechať netečne ruky visieť vtedy, keď všetky vyššie majetky ľudu sú v otázke!“

ský.

Prozretná nevesta.

Amalia, dcéra rozšafných rodičov F. . . ., bola s mladým mužom zasnúbená, i mala s ním druhého dňa oddaná byť. Večer pred svadbou bola so ženichom svojím v spoločnosti príbuzných a priateľov. I bol ženich pri dobrej vôli, hovoril bez prestania a chcejúc všetko okolo seba rozveseliť, obrátil svoje žarty i na sv. náboženstvo. Nevesta mu láskave domlúvala; on ale odrážal jej domluvu, jakožto sveták, ktorému sa neľubí za malomeštaka platiť, jakoby čo na Boha a na vieru dbal: ba žartoval sa ešte smelšie. I uľakla sa nevesta; lež rozpamätavší sa, pravila vážne a slávne: „Od tej chvíle, čo som poznala, že vám neni náboženstvo nič svätého a ctihodného, prestala som byť Vašou nevestou. Kto Boha nemiluje, nemôže ani manželku poctive milovať.“ A v tom tiež aj zotrvala. Nadarmo staväl sa teraz ženich na oko citeľom náboženstva a nevinnosti; nadarmo snažili sa príbuzní ju uchacholiť a na inú myseľ priviesť. Amalia stála pevne v úmysle svojom, a všetci rozšafní ľudia chválili jej smýšľanie a jednanie.

Čo ale máme povedať o katolíčkách, ktoré, čo do náboženstva ženichovho, na to ani nespomnú, ano súc v patrnom nebezpečenstve, uprimných výstrah si nevšímajú? Môžu-li ony od Boha, na ktorého nič nedbajú, milosť úfať — milosť, bez ktorej stav manželský, do ktorého vstupujú miesto radosti, len súženia, bremeno a nenapraviteľné žalosti plodiť?

Emanuel Filkorn.

Hlas k ľudovým voličom skalického okresu!

Padla naša svätá a spravodlivá vec, zašliapaly ju surové násilie a vierolomná svedôľa. Takto padnúť, ako sme my padli, je sláva: tak zvíťaziť, ako naši protivníci zvíťazili — je hanba. Vy aj po tejto porážke môžete chodiť s vytičenou hlavou, s tým oduševňujúcim povedomím, že ste zastávali spravodlivú vec; — tí, čo nohou šliapali vaše práva, budú nosiť na svojom čele znak potupy.

Spoluobčania nezmáľodušnite! Toľko nadšenia, toľko vytrvalosti, toľko kresťanskej trpezlivosti, koľko ste vy dokázali, Hospodin Boh nemôže nechať bez odmeny. Ten duch, čo vo vás žije, znovu vzkriesi zapadlú slávu kresťanstva, osvobodí kresťanský ľud.

Spoluobčania, my nesložíme zbraň, my budeme aj ďalej bojovať, kým si nevydobyjeme víťazstvo. Ďakujem vám za dôveru a prítulnosť, čo ste mi preukázali, vo mne sa nikdy nesklamete, ja budem bojovať za kresťanský ľud až do poslednej kvapky krvi. Už sa začína žiarit zora krajšej budúcnosti; Krajania moji, Vy bratia moji, hore srdcia! S Bohom!

V Holiči, v novembri 1896.

Vincent Vaczulík,

bývalý kandidát ľudový skalického okresu.

Veľký

„Kresťanský kalendár ľudovej strany“

na rok 1897.

sa môže dostať za 30 krajciarov u
**Františa Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.**

Po každých 10 výtiskoch sa dá jeden čo prídavok. Poštové útraty my zaokrývame.

Tlačová pravota.

19. nov. bola tlačová pravota zavedená prot „Magyar Néplapu“ a „Kresťanu“. Za „Magyar Néplap“ sa musel ustanoviť *Zoltán G. Biró*; u „Kresťana“ vzal na seba zodpovednosť *Jozef N. Janda*, kaplán v Jozefove, redaktor „Kresťana“, „Herkó Pátra“ a „Našej Nádeje“. V Kresťane bolo z pera *Jandu* nasledovné z Magyar Néplapu preložené vyobrazenie uverejnené.

„Kneziča odsúdili, lebo viac dal na vôľu Kristovu, nežli na vôľu liberálov. On plnil povinnosť, a preto ho liberalismus do žalára hodil.

On s tým len väčším sa stal v očiach božích, v očiach šľachetných.

Kristus nechá po sebe šliapať, nad sebou zvíťaziť ale nie.“

A tieto riadky, v ktorých bol pochválený jedon od liberálov odsúdený kňaz, pán štátny pravotár za taký hriech považoval, že nielen *Zoltána Biró* čo pôvodcu, lež i *Jozefa Janda* čo prekladateľa chcel, aby prisázní odsúdili, aby sa oba do chládku dostali.

Pán predseda *Leo Žitvay* sa výborne choval a bezstranne viedol celé pojednávanie.

Pôvodcu zastupoval vo výbornej reči dr. *Samuel Višontai*, ktorý celkom zničil mudrovanie štátneho pravotára; *Jandu* ale zastupoval dr. *Viktor Füzessey*, ktorý s dakolkými vtipnými nápady na posmech obrátil žalobníka.

Následovní prisázní súdili: *Külley, Kiss, Poržolt, Topits, Paskovits, Ditzl, Heinrich, Birnbaum, Mössmer, Csöke, Székely, Moravčík a Hegedűs*.

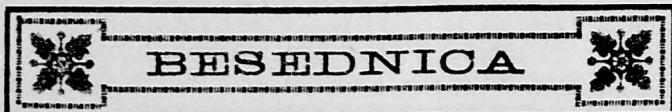
Protí pôvodcovi hlasovali päťoria, proti prekladateľovi ale štyria; tedy väčšina oboch za nevinných vyhlásila.

Štátny pravotár dvakrát sa oboril proti tým dvom a to tak, že rukávy až po pleca mal vysúkané.

Zastavatelia ale herský vyplatili štátneho pravotára; neviem, či tak skoro bude mať chuť, pred súd znovu dakoho volať.

Ku koncu ešte i *Jozef Janda* prehovoril k samobrane. On nerozkazuje s „Kresťanom“, on nenie zodpovedný redaktor, a čo sa mu z miestností *Lepšényiho* donesie, to vraj musí uverejniť. A preto ani nepochopuje, jako mu mohol štátny pravotár tlačovú pravotu zato za krk zavesiť. Ponevác ale ho šparchal štátny pravotár, že on čo kňaz viery lásky, by mal tihšie písať; i na to dal odpoveď, a to takúto: „Ctení prisázní, štátny pravotár spomína kresťanskú lásku, zaiste v mene tejto lásky on uráža, miesto čo by dokazoval; a tak prosím ct. prisázných, ráčte pri súdení hľadať jedine na hlas svedomia, a nie na urážajúce hrubé výrazy štátneho pravotára. A prisázní aj vyslyšali prosbu rečníka, lebo tak *Biró*, jako i *Janda* boli oslobodení.

Americkým bratom.

Búrliavý za oceán, romoniace víry
Posielam Vám žhavý bôľ, osuhlý hnev lyry.
Zvestujem ston, úpenie, horkých slzi rieku,
Vzbudte sútrp drahá brať, dajte rabom lieku.

Otroci sme tyranstva, predmet bičov, trýzne,
Pre hájenie svätých práv bili, ruati prisne;
Horiaci za slobodou, zapriahnuli v jarmo,
Ziadni zdroja úlevy, ach žižniaci darmo.

Lazári sme nevoľní, ichž bolo ľzä obrat,
Nestačia rúk mozole, lopot musí žobrat.
Krvozrúti hodujú, ľuti vrazi hýria,
Rozkoš syti zlodeja, mámor kazimira.

Naše snahy prznené, plutý pravdy prápor,
Skvelý triumf požíva česti, rázu zápor.
Lotrov krašlia vavrínom, vonných ruži klestou,
My pod krížom kráčame, trňovou múk cestou.

Prosíme o balsam rán, drancier sa nám rechce,
O popuste neprávia ani slýchať nechce.
Zahrmmime: i my rod nesmrteľných duši!
Zabohuje psi birič, dykou do nás buši.

Nešťastlivé stvory my súženia na púšti!
Páli na nás dravá zver, všakých plig lej plúšti.
Perú, berú vichrice, tlačí, vláči kliatba —
Ach kedyže ustane luciferov mlatba?

Kvílime jak zbožný žrec rumoch na sionských,
Nariekame v žalároch u vôd babylonských.
S dymom žertvy žiadame Boha krivied o mzdu,
By zburácal hromami, na hriech sotil pomstu.

Sbierame sil mohútnosť s ducha shodiť žernov,
Udatne sa pochytiť s hydrou zlosti čiernou,
Zlámať žezlo zurvalov, hnisu zboriť lože . . .
O určiče lehotu víťazstva nám Bože!

Zehnaj pravdy námahám, cnosti daj zveladku,
Obrát trpkosť živoru v techu žitia sladkú.
Uponiž tlum katanov, strelou poraz ostrov,
Ukáž núdzi dobrobyt, blaženosti ostrov!

Nesmierny za oceán, v kraje novej vlasti
Spievam tupý chrest okôv, bóle srdca, strasti.
Objasňujem trápny stav, horkých slzi rieku,
Smilujte sa verná brať, šlite rabom lieku.

Dlhomír Polský.

Križ svätý.

Žalostným srdcom zkusujeme, jako sa v našej
vlasti rozširuje nevera, bezbožnosť a s tým nemrav-
nosť. Sotva je vo vzdelanom svete miesta, kdeby také
veci, také potupovania, zneváženia viery, nábožnosti,
kdeby takú nemravnosť páchali, ako žiaľbohu u nás,
práve teraz v millenárnom, jubileumovom roku.

V susedstve krajinskej výstavy je takzvaný „Óš-
Budavár,“ ktorý by mal predstavovať starý budínsky
hrad v dobe tureckej. Sú to budovy z dosák, papieru
porobené a zabarvené, v ktorých budovách a po uli-
ciach prechádzajú sa v turecké háby oblečení židi a
židovky, ktorí sú všade kde aký-taký gšeft im kynie.
Veď to všetko by nebolo nič, kto si tie budy a židov
chce za drahé peniaze obzrieť, nechže sa len podíva.
Ale celý tento tak zvaný „Óš-Budavár“ je nič inšie,
jako hniezdo, brloch nemravností. V tomto „Óš-Buda-
vár“-e len nočnou hodinou sa otvárajú tie domy, ka-
viarne, a potom sa dejú tie neslýchané, diabelské hnu-
sné nemravnosti verejne pred divákmi za drahé vstupné.
Opísať to nemožno.

No nazdali sme sa, že pri tom ostane. Ale nie
bezbožnosť, nemajú hranice. Neostali tí „Óš-Budavár“-
ski obyvatelia pri svojej nehaneblivosti, ale dali sa i
našu vieru, odznak spasenia nášho, Križ svätý neslý-
chaným spôsobom potupiť, znevážiť! — Nemravní
herci poobliekaní do kňazských a reholníckych siat a
necudné, podlé polonahé ženské povstali si do riadu,
napodobňovali prôvod, processiu, na čele ktorého jeden
z tých hercov si stal, nesúc v ruke svojej bohorúha-
vej odznak spasenia nášho — Križ svätý!!

Vedeli sme, že to tak ďaleko pôjde, jestli neza-
hatia ten protináboženský prúd, ktorý sa votrel do
našej krajiny, ktorý ziskuhtiví cudzinci sem doniesli.
Len tomu sa predsa divíme, že niet človeka, ktorý
by ten vieru, nábožnosť, svedomie millionov úražajúci
skutok slušne potrestal. Ba našli sa noviny, ktoré vy-
hovárajú, zastávajú tých bohaspustlých čerta najomní-
kov. Ospravedľujú ich tým, že to vraj celú tú „Óš-
Budavár“-sku parádu pre dobrý cieľ robili! — Nuž či
hádam dobrý cieľ ospravedľuje bohorúchanie, ne-
mravnosť? Či hádam, dobrý cieľ môžeme aj hriechom,
zlorečením, nemravnosťou napomáhať?!

Nečudujme sa tým, ktorí majú srdce brániť tých
tupitelov Križa svätého, veď čo že je tým Križ? —
dva kusy dreva! — My ale ináč smýšľame! Nám je
Križ svätý odznak spasenia, je oltár smierenia Boha
s ľuďmi, je smrteľná postel Syna Božieho, je náš život
i smrť i nádej v budúcnosť. Nám je Križ svätý to, čo
je choriemu zdravie, čo je smutnému radosť, čo je
žobráku poklad, čo je srdce v tele človeka, čo je krv
v srdci, čo je zbraň vojakovi; slovom nám je Križ
svätý to, čo je duša v človeku, čo je Kristus člove-
čenstvu!

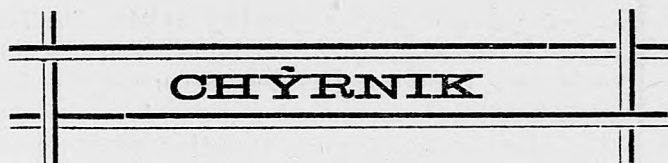
A ten Križ sv. to naše všetko, nemravní herci,
necudné ženské v nočnú hodinu medzi smiechom
seberovných verejne hanobia, znevážia!! Kresťania
máte srdce, máte ešte svedomie? Pozrite, čo sa to u
nás robí. — Pred rokom Goldštejn Sami kušou so-

strieľal Spasiteľa z oltára, a nik ho nepotreštal. Ondaľho jeden židák zpotupil našu cirkevnú pieseň, „Krešfania nariekajte.“ Zase inde križ z obecného domu vyhodil. A teraz, teraz si ho už verejnému posmechu vystavia! Oj beda tej krajine, ktorá si nevie to najsvätejšie vážiť, beda tomu národu, ktorý sa nevie postaviť oproti prúdu, ktorý váľa, rucá oltáre, Spasiteľa z nich strieľa, Križ potupuje.

Teraz beztesní ostanú tí, ktorí Križ v necudnom prôvode zpotupili, ale tí, ktorí počas volieb na vrcholec zástavy len maličký križik by sa opovážili položiť, na 1000 korún a žalárom pokutovaní budú. Tu máte slováci ten zver, ten zázrak tak zvaný liberalismus. Tu ho máte, ten lži-liberalismus sám sa od-fotografoval. Zablatenou nohou šliape všetko sväté a božské, a vo všetkom len svoj zisk hľadá. Nebuďte pohoničia toho Križa Kristov šlapajúceho liberalismu. Prebuďte sa a vidzte, čo sa to u nás deje, čo sa to u nás robí. Ta sa pod zástavu kresfanskú, pod zástavu Križa: In hoc signo vinces! v tom znaku zvíťazíš!

Nadobudnime, vybojujme zase úctu a chválu Križu svätému, aby sa on skvel v jeho celej vznešenosti, kráse; aby on zase panoval v srdciach, v rodinách, v spoločnosti ľudskej, ten Križ, ktorý je — dľa slov sv. Pavla — židom pohoršenie, pohanom blázonstvo, nám ale Božia moc a múdrosť!

Fablonovský.

Kráľ v Budapešti. Jeho Veličenstvo kráľ príde do hlavného mesta 23. nov., aby zahájil zasadnutie nového snemu. Kráľ ostane v Budapešti do konca tohoto mesiaca.

Z kanoníka kardinál. Svätý otec nehľadá na stav a vyznačenie, lež jedine len na schopnosti a zásluhy; a tak sa stalo, že pred mnohými arcibiskupmi a biskupmi sa ušla kardinálska hodnosť Jozefovi Priscovi, kanonikovi to v Neapoli. Tento zriedkavý muž zvlášte na literárnom poli sa stal hodný tejto hodnosti.

Na hodnosť mešťanostu v Budapešti bude zvolený a povýšený Jozef Márkus, terajší to podmešťanosta.

Michal Munkácsy. Tento svetochýrny maliarsky umelec je smieľne chorý. Suchotiny sa chytily jeho chrbátovej kosti. On viac už nebude so štetočkou po maliarskom plátne behať. Teraz je on v Luxemburgu, kde ho lekári bez nádeje uzdravenia lieča.

Stefan Vajay, ktorý cez dlhší čas bol vyslancom krajinským, teraz ale prepadol pri volbe, vymenovaný je za správcu fary sakadálskej.

Gróf de Mun, tento neohrozený bojovník Boha a cirkve veľmi ťažko ochorel. Lekári mu povedali, že sa už viac nikdy nesmie zaoberať s politikou. On ale odvetil, že to im sľubíť nemôže, lebo jeho život prináleží Bohu a cirkvi. To je potom statočné smýšľanie.

Hrdinský korteš. V Zombore býva organista Bipcó rečený, ktorý sa dokázal byť výborným kortešom tatárov. On kupoval, lepšie rečeno na veru bral múku

u tatárskeho kupca Schlesingera, a nechal z nej variť tvarohové halušky liberálnym voličom pod kortešačkou. Teraz po volbe si pýtal Schlesinger od tohoto hl. korteša peniaze za tú múku, ktorej uňho nabral, pán organista ale miesto platu na verejnej ulici začal cápať nového mađara tak, že tento na zem klesol. Ejhľa jako platia tatári.

Šafárenia liberalismu a antisemitizmu.

Dobre vieme o páde liberalismu vo Viedni. Kóšerové časopisy sa vyhrážaly, že to pekne bude vyzerat s Viedňou, keď bude panovaním antisemitov podrobená. Stalo sa naopak. Výsledok hospodárenia z predošlého roku vykazuje totižto o 2 milióny a 4 tisíc zl. lepšiu súvahu, nežli bola preliminovaná.

Vo Varíne bolo pri druhej volbe toľko vojakov a četníkov, koľko tých voličov, ktorý obsiahli to šťastie, že mohli odhlasovať.

Starý volič hlasoval pri terajších volbách v Spojených Štátoch. 1. aug. mu minulo 100 rokov. Bol on tkáčom, sedliakom, drevokupcom, hodinárom, konečne kapitánom.

Požehnanie v rodine. V trenčianskych Podlužanoch požehnal Hospodin kolára Zeleňáka s trojčatmi. Všetci traja sú zdraví a veselí chlapi.

Strašný úpadok. Vo Viedni spravil bankrót kupec Náco Weinberger na 150 tisíc zl. Jeho nos je krivý.

Láska bez viery. Zo Sabadky chcela domov odcestovať i s matkou Anna Szalai. Na stanicu prišiel za ňou aj jej miláčik Ján Fülöp, prosiac ju vrele, aby ho neopúšťala, lebo si vraj bez nej ani žiť nežiada. Ona ale od odcestovania nechcela odstúpiť; vtedy ju nožom preklal. Četníci ho hneď železmi obdarili.

Spoločné zasadnutie oboch snemovieň sa bude vydržiavať 25. novembra. Vtedy sa i to dozvieme, kedy bude mať snemoveň vyslancov prvé riadne zasadnutie.

Židovská neludskosť. Jurajovi Mičurovi, pravotárovi v Bytči a bývalému ľudovému kandidátovi 6-ho nov. náhlou smrťou zomrel otec Ján v Dlhompoli. Ponevác Mičura fiškál v deň pohrabu otca mal určený termín pojednávania pred súdom s mladým Holzmannom advokátom bytčianskym, prosil tohoto, by ohľadom žalostnej synovskej povinnosti, ktorá dostavenie sa pred súd nemožným činí, termín na pohodlnejší čas oddialil. Avšak žid len židom zostane. Holzmann, by i z nemožnosti dostavenia sa choseň fahal, opovrhnul cit ľudskosti, prosbu zarmúteného Juraja Mičuru spurno odmrštil a vypísanú lehotu zadržal. Hľa takyto je žid. I najsmútnejšie polozenie kresťana nevie v save jeho kamenné, ľadové srdco k sútrpnosti, ľudskosti pohnúť. Ľudkovia okolia bytčianskeho, čo sa pravočievate! Dobré si rozmyslite, koho si máte v záležitostiach vašich za zásupného fiškála vziať. Vy ste kresťani, vy ste katolíci! Nezabudnite tohoto hesla: Kresťan ku kresťanovi, nekresťan ku nekresťanovi!

Utok židov na kaplána. G. jza Schmidt, kaplán predmiersky si poslal pre pol litra piva ku židovi Rosenzweigovi. Ponevác ale žid bez všetkej príčiny prázdno odpravil posla, šiel k nemu kaplán. by sa zvedel, prečo mu nechce dať piva. Jakonahle Rosenzweig žid kaplána zočil, ako besný pášfami sa doň hnal a nevinnému chudákovi do živánov, do zbojníkov, do beťarov, lúpežníkov a iných špinavých nadával. Na krik zdivelého krčmára vyšli dvaja noví židia, Grúnovci z pobočnej izby a podobne hnusným a be-

zočivým špintaním sa oborili na kaplána, ktorý im nikdy najmenšieho zlého neučinil. Keď Schmidt vystúpil, ako sa ho opovážia bez všetkého základu napádať, Armin Grún žid vytiahol z kapsy revolver a ho kaplánovi do prsú oprel. Zmužilý kňaz nezíratil ducha. Domov šiel s očitými podlého útoku svedkami a vec do protokolla vzal. Druhý deň, keď do Žiliny šiel fíškálovi vec zadať, spomenutí židia telegrafovali slúžnemu žilinskému, by Schmidta, ktorý pred následkami v Predmieri sprevádzaného buričstva (podlá lož!) ufrknul, žandarmi chytil a zavrel. Služny v skutku cez Žilinu dal viesť pod žandárskymi bajonetmi židovskou zlostou obžalovaného nevinného kňaza a ho na chvihu zavrel. Hľa jak ďaleko sme už v tej chýrenej uhorskej krajine prišli. Židia slobodno urážajú, napádajú kat. kňazov! A katolíci predsa len židov podporujú. Ó nerozum, ó necit, ó hanba, ó zaslepenosť kresťanská! Kedy sa už na dobrú cestu obrátiš?!

Milší žid, ako sto kňazov. Mária Madajka v Dihompoli nechcela pustiť Darka svojho muža voliča na žilinskú voľbu. Dihopolcom zvedavým, čo toho divného odporu príčina, riekla, že si ona nechce uraziť žida suseda. Že žid je jej otcem, vodcom, dobrodincem. Že ona radšej má žida, jako sto iných, ako sto kňazov. Dihopolci! Keď Madajka sklepníčka tak hlboko má v srdci zaštiepeného žida, že preto všeobecnému vašmu smýšľaniu sa postaví, nuž nech jej žid trzí. Vy máte také sklepy, kde ani falšných, od žida zdedených váh nemajú, ani kňaza lotrovský neškrtli, ani huncútske kusky nesprevádzali. Tie môžete a máte podporovať. Svoj ku svojmu!

Sbierka. Na pútnický chrám prebl. P. Marie v Hore levočskej sa prosia Mil dary, ktoré sa môžu poslať na meno Ján Straka, Kassa.

Socialisti pred palác kráľovský chceli tiahnuť v Belgiume, aby mu sdelili biedu stavu robotníckeho. Bojo ich asi 10 tisíc. Kral ich ale neprijal. A cestu im policaji zastali.

Smrteľné uštipnutie. V Jaskarajenove bol na jednom pohrabe správca vlaku, Stefan Farkas. Jedna mucha ho tam uštipla; po krátkom čase mu tvár opuchla a po dakolkých dňoch medzi veľkými bolaslami vypustil dušu.

Cigarová polievka. V Debrecíne pokarhal jeden gazda služku, ktorá z pomsty cgaru kúpila a zavarila do polievky. Všetci citili, že vára má čudnú chuť, ponevác ale veľmi hladní boli, zjedli polievku. Lenže po nej im tak zle prišlo, že si museli do postele lahnúť. Lekár konštatoval, že im tabakový jed, nikotin zaškodil. Služka zmizla, teraz ju kurentujú.

Lakomstvo. Kalman Szóke vládol pekným majetkom vo Felcúte. Chcel však rýchle zbohatnúť, a preto počal na burse hrať, lenže bez šťastia. Keď o všetko prišiel, kúpil si revolver a sa prepáil.

Útok proti železnici. Pri Zeykfalve cez železničnú cestu ktosi preložil telegrafický stĺp; keď k pol noci vlak tade rýchlo napredoval, ten stĺp pred sebou tisol. Jahnáhle to správca vlaku zbadal, hneď pristavil vlak, a tak útok zlostníka sa nepodaril.

Nový kruh. V Amerike založil sa nedávno nový kruh, do ktorého vstúpiť len ten môže, kto vládne aspoň 10 milionmi zl. Ten kruh je vraj utvorený k obrane tých chudákov.

Bohatý vrátnik. Nedávno zomrel v Paríži jeden sluha, ktorý zanechal po sebe imanie v hodnosti 250 tisíc frankov. On bol 30 rokov vrátnikom bursy.

Pešky okolo sveta chce prekonať cestu londýnsky žiak Stup. 31 júla r. 1895 vydal sa v Mníchove na cestu a teraz je už v Londýne. Už prešiel cez Asiu a Ameriku. Zodral doposiaľ dvanásť párov obuvi. Tento smelý žiak i knihu napíše o svojom peškovani.

Lacná soľ. Od 1. jan. r. 1897, uhorské finančné ministerium pustí do predaju dobytčiu soľ za polovičnú cenu. Bude to síce s podmienkami spojené, ktoré ale nebudú tak ťažké, že by sa hospodári v dostatočnej miere nezaopatřili s tou soľou.

Čudný kupec. V Lippe jedon kupec veľmi boľ mrzutý, lebo celý deň neprišiel nikto k nemu kúpi, dačo. Naraz sa vrúti jedon kupec o štyroch nohách nie cez dvere, lež cez výkladný oblok. Jedon slepý kôň sa totižto naplašil, a prave do jeho obloka a cez oblok do sklepu sa vrútil; kupca na zem svalil a veľmi ťažko poranil.

Mäso v Europe. Dľa jednej štatistiky zje sa v Europe do roka 715 milionov metrických centov mäsa, do čoho koňacina nenie zarátaná. Na jedneho europejca ale padne priemerne asi 35 kilov mäsa.

Pred sobášom sa zastrelili v kúpeli Wiesbaden poručník Fr. Pfeffer a Johanna Zickwolff. V jednej sieni ich jedno ráno oboch s prestreleným srdcom našli. Pravdepodobne poručník najprv zastrelil snúbenicu, potom ale seba. Príčina tejto ohavnosti je neznáma.

Najdokonalejšie noviny sveta „The Times“ rečené slavja teraz 100 ročné jubileum svojho jestvovania. Ony sa tešia veľkej vážnosti nielen v Anglicku, lež aj inde.

Márnotravný syn. Policaji v Pätič-Kostoloch majú jedneho väzňa, ku ktorému bez ostudy prišli. On totižto je ešte len 20 rokov starý, a predsa k vôli milenke opustil dom rodičovský, kradol a falšoval zmenky. Teraz ale, keď ho milenka nevdačne a neverne opustila, sám sa prihlásil, aby mal príležitosť napraviť sa. Rodičia jeho tajia jeho kúscky; policaji ale na základe jeho doznania sa, i ďalej ho nechajú v chládku rozmyšľať nad lahtikárstvom spáchaným.

Nové cigary »Infantes« rečené sľubil Rakúšanom minister financií Bilinski. Ponevác ale v tomto ohľade krok držíme s Rakúšanmi, tá cigara i u nás príde do módy.

Slobodný Izrael má meno tá sekta židovská, ktorú chcú utvoriť mnohí z pokolenia vyvoleného. Orhodoxi a neologi zadali prosbu ministrovi beznáboženstva, aby nedopřial povolenie tej novej sekte.

Hlas svedomia. Ružomerskej volby predsa Julo Grieli má nespokojné dni v Ružomberku. V noci nemôže spať, lebo vidí pred sebou tých ľudí, ktorých dal po čas volby do žalára hodiť, a ktorým hlasy odhodil, a zas hrozí sa mu jeho ujček, nebohý Hyroš Szliaczky kanonik, ktorý skromne žijúc, dal mu kaštieľ vystaviť a veľkú summu peňazí mu poručil, a teraz že sa tak kresťanom odsľúžil. Keď ide po ulici, je celkom ustrachovaný, obzerá sa po všetkých kútoch, mestský konštabler ho na prechádzke sprevádza, mešťania ho ani neobzru, a jeho dom dvaja hajdúsi v noci ustavične strežu. Do apatěky jeho syna, ktorá je v tom dome, žiaden kresťan neide po lieky: hovoriac, veď ani ten liek odtiaľ nám pomôcť nemôže, keď je ten dom tak prekliaty. Keby bol spravodlive pri volbe zachádzal, keď by bola ľudová strana i prepadla, smele by bol môhol do očí pozrieť každému, a pokojné by mal noci.

Útok. Vo Veľkých Moravanoch akýsi zlostník položil do obloka domu pod č. 79 dynamitový nábitok, ktorý v noci o 11. hodine vypálil a pustošenie spôsobil v ľudoch i nábytku. Sklo rozpráskané 50 rán zapríčiňilo v tele 90 ročného Štefana Bojčíka. Len jedna prajná okolnosť zamedzila cestu tomu; aby celý dom nebol do povetria hodený. V tej veci sa upodozrieva zať toho starca, ktorý sa svokrovi viackrát vyhrázał, že ho zabije. Zvlášte ale vlastnú ženu chcel takým spôsobom života zbaviť. — On je už lapený: všetko táji; preto ale bude podrobený zaslúženému trestu. Veru vo veľkej miere sa rozširuje nemravnosť u ľudu.

Opovážlivosť cigánov. V Budapešti v štvrtom okrese celá hrba cigánov sa vteprila v jeden deň pod večer do sklepu na súkno, v ktorom len faktor bol prítomný. Tento ovažal nebezpečenstvo svojho položenia, a preto uprsknúť chcel, ale sa mu nepodarilo, lebo ho dvaja cigáni lapli. Vtedy on kričal, následkom ktorého kriku sa sbehli ľudia a dvaja policaji. Z cigánov len štyroch sa podarilo chytiť, ostatní uprskli.

Návrat chýrečného muža. V Anglicku sa do Iona cirkve katolickej navrátil i s manželkou a šiestimi synami David M. A. Lloyd, ktorého vo veľkej vážnosti malo anglikánske kňazstvo pre jeho všestrannú vedu a vzdelanosť.

Na šibenicu odsúdení. Pešťbudínska sedria, ako trestný súd, 12. t. m. dokončila pojednávanie proti štyrom divokým zbojníkom; mená ich sú Ján Kováč, Štefan Horváth, Alexander Szabó a Alexander Marosi. Títo lanského roku 14. novembra dostriehli v Pešti srbského kupca so statkom, Gitána Velkoviča, a ohavným spôsobom ho zmárniliac, peniaze mu odobrali. Všetci štyria obžalovaní, ktorí sa na zločin priznali, boli už viac ráz v podozrení z vraždy. Dvaja z nich boli aj strážnikmi vo väzení! Súd vyriekol na všetkých štyroch výrok smrti, lebo že vraždu, dľa priznania sa, s premyslením spáchali.

Vzdelanosť liberálov. V č. 282. „Alkotmány“-u čítame, že pri dolno-kubínskej volbe zvláštne spoločou Vavrečka hovädsky zachádzali neľudskí liberáli. Štyroch voličov ľudovej strany, a síce Jozefa Matkulčíka, Jána Martinčáka, Jozefa Barboru a Mateja Janofu najviac tríznil. Vlastnoručným podpisom dokazujú títo voličia vo svojom „Osvedčení“, že prvých troch z nich vyžauškovali diví liberáli a štvrtého, Mateja Janofu tak kopnul jeden zločinec do najslabšej čiastky tela, že kopnutý zmrzačeným biedakom zostal. I toto je dôkaz liberálnej lásky k ľudu.

Kto má pravdu? Vládne noviny vypisovali, že ľudová strana ani medzi tými »pálenkou ohlúpenými« Slováckmi nemohla zvíťaziť. Liberálne noviny „Budapesti Hirlap“ v č. 313 opisovali zverské násilensvá druhej varínskej volby a v hlavnom článku uznaly, že medzi všetkými stranami jedine ľudová mala toho ducha, ktorý ľud oduševnil a že len ľudová strana kráčala rovnou cestou a s nikým sa nejednala, nečachovala. Keby vraj volby len jako tak riadne byly vedené bývaly, vtedy by n ajmenej 40 do 50 ablegátov ľudovej strany bolo prišlo do snemu. Toto uznávajú tie spomenuté liberálne noviny.

Oprava chyby tlače. V poslednom 46. č. Krestana v dopis: „Volba v Púchove“ namiesto »palicami a kyjakmi ozbrojený“ má stáť »ozbrojený.« Chybu tlače s týmto opravujeme.

DOPISY.

HORNIA ORAVA 3. nov.

Vysokoctený pán Redaktor!

My, jako voličia, patríme ku bobrovskému okresu, v ktorom ľudová strana s p. Zmeškalom slávne zvíťazila. Cez celý čas, tak brúsili tatári po okrese, že si mali nohy zodrat. Každý tatár mal nabitý pugilár, stovkami, tisíckami. Kortešovali i dobyťší lekári od kľasí po čiernej Orave a Lieskovskou dolinou, ale títo páni na posmech vyšli. Každému gazdovi popisali dobytok, čo mal Zmeškaloú zástavu. Jako sa to ľudia zvedeli, že popisujú skrze tú zástavu s domu na dom nosili, aby i jemu popisali statok a vzali, veď ho i tak nemá čím chovať. Panáčkovia to zbadajúc, nechali to tak, a odišli s veľkým nosom.

Že i pod halenou statočné srdce býva, to dokázalo sa pri tejto volbe. Pán vládny kandidát Jablonke slúbil 10 000, Trstenej 15 000, Chyžno malo dostať 4 000, Pekelník 4 000, Oravka 3 000 a to tak šlo u nás s tými tisíckami ani so zhnitou švábku, a ľud čo nato? opovrhnuť tieto tisíce, o ktorých sme zavoňali po volbe, že keď by sme im boli sadli na lep, neboli by sme ich čítali. Klobúk musí složiť každý pred voličiami bobrovského okresu. Obce oravské bez vodcu za ľudovú stranu stály, jak múr vzdor všetkého behania liberálov.

Jednej obci ponúkali 3000 zlatých, načo jeden občan odvetil: páni, dáme vám ešte my 3000, len nám povedzte, kde by sme kúpili sviatosť, ktorú nám cirkevopolitické zákony zhanobily!

Dva dni pred volbou zhorelo v Chyžnom 28 domov a títo pohorelci nedali sa zviest judášskym grošom.

Pri volbe bol jeden pán Mérey z Pešti, jak dôverník, tento sa vyslovil o našom svete: »Veď je to inteligentný a seba povedomý svet. Ja som z Dolnej zeme zpomedzi maďarov, ale som takejto rozumnosti u nich nezbadal, jako tu pri Slováckoch.« To je krásne svedectvo oproti havkáčom židovským, ktorí Slováka jako najsprostejšieho človeka na svete maľujú.

Je teraz moc posmechu z tatárov, že sa lacnejšie predali, jako svoje ošípané. Pánu Liptaiovi spievajú:

„Liptai Liptai, budeš ti banovať,
Keď si si nevedel peniažky šanovať.“ *Volič.*

—
Od BOBROVA (orava).

Velavážený pán Redaktor!

Pohrab v Bobrove, v „Krestan“-e namietnutý, výborne sa podaril. Prv než by sa bola volba zakončila, tatárske čvargy zmyzly, ale neohrozených Zmeškaloých ľudákov bola ešte sila, ktorým veľmi zle padlo, že nemôžu hlasovať. — Sláva vám voličia okresu bobrovského. Pochovali ste tatárov, ani ich viac nezkríste, ani ku sebe nepripustíte; nech idú, keď sa im vidí, večného žida naháňať, a vás viacej nech nepokušajú. Videli ste vašich protivníkov, ktorých vám nechcem opisovať, lebo by vám ešte zle prišlo. Slovom všetkých by ste boli pod jednu plachtu prikryli. No nič to za to, to drahí barani boli, a my

takých nepotrebujeme. 20 tisíc zlatých daň za batožek voličov, to myslím každý praje ktorémukoľvek liberálnemu kandidátovi, nech len bude s tým spokojný a peniaze nech nazpät nežiada. — My ľudáci nič sme nedostali, ani sme nič neužili, ale sme predsa veľmi bohatí, lebo máme čisté svedomie, a z presvedčenia vyvolili sme si Zoltána Zmeškál, ktorý naším čistým a nepoškrvneným srdcom vládne. Pri nás bola sila a ráz. Tam na čele vás boli vaši vodcovia; tam boli opravdiví priatelia ľudu, ako Anton Klinevsky veľkoveľký z Slanice, na ktorého bohaprázdný človek strieľal, ano pod tromi bajonettami bol do žalára námestovského šikovaný. Tatárskej zlosti mal sa stáť obeťou, lenže to Boh nedopustil a nám ho zachránil; nie on je pochovaný, ale pochovaný sú tatári, ako im to on predpovedal. Sláva tebe u Boha a u ľudí! Tam ste videli Antona Kohúth a Jána Koválik veľkoveľký z Úsfa, Jána Kostialik z Bobrova, a Ignáca Skitšák z Klina. To sú vaši priatelia, na ktorých hrdí máme byť a slávu im privolať.

Voličia okresu bobrovského! nezabúdajte na tú voľbu a nech sa ustavične ozýva vo vás:

„Nech žije ľudová strana! Nech žije Zoltán Zmeškál!“

„Bobrovskí voličia Bohu prisaháme!
Ablegátské hlasy
Včul i v každej časy
L'udu stránke dáme!“

Jurovský.

PRIVIDZA 29. okt. 1896.

Vážení pán Redaktor!

Jako je známo v Prividzi 28. okt. volba sa vydržovala. Začiatok tejto volby bol ešte 27. večer, len pre tých, ktorí boli pokúpení; cena bola nie veľmi drahá, ani veľmi moc ich nebolo asi 40 teliec, 20 juncov a 10 bíchov, títo všetci boli ešte pred voľbou dovezení. Keď ale videli samých krivonosíakov medzi sebou, akosi sa 6 z nich von dostalo, a tak utiekli. Ostatní ktorí sa nemohli von dostať, keď sa napili, najedli, dali ich do maštale. Freibeiger krivonosíak hovoril, že neni istý, či neuteču, a tak ich pouvažovali, telce na tenké žinky, juncov na hrubšie a bíchov na retiazky.

Na druhý deň rano keď sa volba začala, nás spokojných ľudákov dali von z mesta, a liberálcí aj krivonosí sa mohli po ringu prechádzať. Naši dobrí duchovní otcovia nás vždy napomínali, aby sme len boli až doposledky trpezliví, o 5. hodine rano prišiel náš pán nový ablegát Michal Jurš a nám rečnil tak, že sme od radosti plakať museli, a ten veľký zástup ľudu nie len voličia, lež aj zástup žien z veľkou radostou volali éljen.

Jurajčik

SPIŠSKÉ PODHRADIE 1. nov. 1896.

Veľactená Redakcia!

Jako celkom prirodzená vec, že keď manžel zomrie, rodič dieťa, dieťa rodiča ztratí, horekuje, ba a keď priateľ dobrého priateľa opustí musí, banuje, a nemôže ho tak ľahko z pamäti vypustiť.

I my sme ztratili tak dobrého priateľa a ľudomila v osobe dr. Jána Zelenyaka, bývaleho vyslanca okresu Levočského; pred dvoma rokmi sme si ho zvolili čo vyslanca ľudovej strany, vzdor všetkému namáhaniu liberálov, predsa zvíťazil, nie tak bolo

teraz kortešovanie liberálov nemalo konca kraja, všelijakým krutirstvom a hrozbu si chceli zabezpečiť, svoje hlasy liberálske jaký len bol židák, každý kortešoval pod vodcovstvom hlavného korteša jedného drevo-kupca menom Test, to bol korteš znamenitý mameluk.

Judáši kortešovali a nás ľudákov zapovrhovali, čo sa im nepodarilo ukoristiť, dokončil to sám kandidát, Engelmayer, 28. okt. voličia ľudovej strany sa hrnúli, pridúc do Levoče na im vykazované miesto sa postavili, kde o hlade a smáde až do samého večera zotrvať museli, lebo krčma ani jedna pre ľudovú stranu otvorená nebola; vojenský kordon stál, a tak sa nesmel už nikto vzdialiť, jak sa raz pohol, už ho viac vojaci nazad nepustili, a tak už ten hlasovať viacej nešol.

Mnohí ľahostajní katolíci len od nás šp. P odhradza na dvadsať hlasov čo nešli hlasovať, a to sú tí lepšie katolíci, ktorí sa chvástajú že sú oni volačo inšieho. Evanjelici a židia behali, aby len viac hlasov sossbiarali; a tak ten silný dub, ktorý pred dvoma rokmi zasadený a silne zakorenený bol, však ale predsa nezúfame. Jesto Boha na nebi. Nech žijú ľudoví vyslanci.

Jedon katolík.

Od SKALICE.

Dôstojný pán Redaktor!

Ruka sa mi trasie, keď chytám pero, by som oplanstvo dňa 28. októbra v Skalici vyvedeno opísal. Slzy padajú mi na papier.

Bár aj hnusná liberálna črieda sa chvástá víťazstvom, je to smutné víťazstvo.

Voličov ľudovej strany okresu Skalického sme mohli menovať vyznavačmi viery Kristovej. Ako nekedy mučedníci kresťanskí, trápení tými najhroznejšími mukami, neohrozene vyznali vieru Kristovú, tak i kresťanskí voličia ľudovej strany.

Krásny to bol pohľad. V meste stála liberálna zberba, pozostávajúca zo židov, uradníkov a niekoľko ožralých sedliakov. Za mestom vojskom obsadení stáli ohromný zástup voličov kresťanskej ľudovej strany.

Nitra a Stupava je nič oproti našej volbe. Keď vojsko po volbe sa za Moravu navracalo, plávalo rozhorčene, že vraj to volajú maďarskou slobodou!

Vy, pane Kostyál, ktorý ste užíval pohostinstvo katolíckeho kňaza, ste sa predstavil ako zbijateľ všetkých ľudských práv. L'ud náš nepovstal oproti vám, a vašim súdruhom, neodplatil vašu násilnosť, násilnosťou, ale kliatba jeho bude vás sprevádzať v živote.

Čo prevínil ten ubohý ľud, keď ste s ním ako s hovädom zachádzal? Naša vina je, že milujeme naše kresťanstvo. Môžete nás olúpiť o naše právo, ale city v srdci našom panujúce neudusíte.

Mal by som písať volačo aj o volbe. Len že oplanstvo toto voľbou pomenovať ani nemôžem. Keď videli liberáli oduševnenie ľudu za pravotára Vincenta Vaculík, vydali heslo, holičský hlavný služný, Fridecky, ako kandidát liberálnej strany, všemožným spôsobom vyvolený musí byť. A keď náš ľud pijatikou a podplácaním zviesť nemohli, chytili sa tých najväčších nepravostí. L'udovú stranu zahnali za mesto. Postavili nám troch kandidátov. Vincenta Vaculík, Antona Vaculík, a Ondreja Vaculu, by takým spôsobom hlasy ľudovej strany odstrániť mohli. Jednu čiastku voličov nám odmrštili, a 400 voličov nepripustili ani ku hlasovaniu, 5 obcí úplne odstránili. L'ud konečne vojskom rozohnali, a jednoducho vyhlásili Frideckého za ablegáta.

Páni liberáli! takým spôsobom ste si mohli Jura Zemana vymenovať za ablegáta, abo ktoréhokolvek nakapaného somára.

Hľa toto vy voláte ustavou uhorskou! Potupa a zločin, a nie sloboda je to.

Hej, otvorili ste nám oči. Viac už nám ich nezaslepíte. L'ud náš tým horlivejšie sa bude pridržať viery otcov. A či si naši židia a páni myslia, že keď na nás pľuvali, takým spôsobom hrdinský skutok dokázali? O nie, príde na psa mráz.

O našich Judášoch a iných zločinoch liberalných budúce budem písať.

Konečne ale sa pýtam pána Frideckého: Pane, máte trocha ľudského citu vo vašom srdci? Viete-li, čo je statočnosť? Ak ano, tak hanebný a špinavý mandát tento neprijmete. Očuli ste plač a nárek ľudu, keď ho práva pozbýjali a čo zlodēja četníkmi a vojskom hnali? Kliatba je to duší nevinných.

Ty ale, ľudu môj dobrý, ktorý si získal meno vyznavačov Krista, buď hrdý na tvoje držanie, a práve tak, ako nekdý mučedelníci kresťanstva, vytrvaj, až do poslednej kvapky krvi pri zástave ľudovej strany.

Kresťania, čítajte, vzdelavajte sa a modlite sa. Pri tom ale za odplatu za všetky nepravosti, pridržajte sa nášho hesla. Od židov a liberálov nekupujte nič, a sriadenými a spojenými silami po čase zvíťazíme nad zurivou, potupnou luzou liberálnou Boh s vami.

L'udomil.

Od VARÍNA.

Vážení pán Redaktor!

U nás, jako to každý vie, prvá voľba prekazená, lebo predsedovia — vidiac náramnú väčšinu ľudákov — jednoducho zadakovali za predsedské vyznačenie; a ubohí voličia voľky-nevoľky museli domov ísť bez výsledku. Kto im ale zaplatí ten čas, ktorý darmo zmrhali, trovy, s ktorými ich cesta spojená bola, nevieme.

No voľba bola znovu vypísaná na 12. nov. Ale sa nemáme za čo poďakovať. Zo Žiliny pán barón štačionšef vedel kunštovno dokázať, že väčšina je menšina, a že menej ľudí viac hlasov má jako tá, ktorých je viac. Je u nás totižto 1500 voličov, a medzi tými ľudákov je aspoň 1300, a pán barón predsa preukázal, že tých dve sto voličov má o 100 hlasov viac, než tých 1300 ľudových voličov. Pán Markovich tedy druhý raz nemal dopriaty mandát, ktorý by mu dľa spravodlivosti bol prislúchal. Pán Šipeky ale môže sa tešiť svojmu víťazstvu, lebo ono i so svojimi všetkými okolnosťami bude omaľované v opise brutalít volebných.

Pozorovateľ.

Ružomerská voľba.

28-ho okt. slávil v Ružomberku divý liberalismus svoje diabolské orgie pod náčelníctvom ružomerského Tarnocého-Griella, ktorý so svojím pomocníkom voličov z ľudovej strany o 300 hlasov na škaredý a najnespravodlivejší spôsob pripravil. Liberálom bolo dovolené i za neprítomných a mrtvých hlasovať. Následkom tejto liberálnej bezočivosti a nespravodlivosti vyvoleným je Julo Mattyasovszky hlavný služný okresu ružomerského za ablegáta, ten chyrečný pán dobre známy, jako veľký ctiteľ a priateľ židov, nebude naše kresťanské práva brániť, ani na tom pracovať, aby naše neznesiteľné farchy

uľavené boly, lež so svojím veľkým bruchom bude tancovať, jako mu žido-liberáli rozkážu. — Na ľudovej strane nebolo vídať pijákov, všetci ľudáci boli striezliví, tichí a trpezliví, a predsa boli obklúčení od vojakov a četníkov. So zlodejmi a živami ľudskejšej sa zaobchádza, jako s voličmi ľudovej strany. Za naše veľiké farchy máme len to jediné právo, že každých päť rokov pod bajonetmi vedú nás k volebnej urne a tam bezprávne pripravia nás o naše volebné právo, a tam Tarnócy-Griell povie nám, že nás nepozná. L'udu kresťanský, keď ta Griell počas volby nepoznal, nepoznaj ho aj ty, zvláštne jeho syna lekárnik, ktorého si videl na tej strane, kde boli židia a ti ohavní ožralci, ktorí by za pálené hotoví boli i Krista Pána zase ukrižovať. — L'udová strana rátała na 300 hlasov od evanjelíkov; z ktorých 39 s nami hlasovali, ostatní ľudovej zástave neverní zostali. Bratia evanjelíci, keď si nevážite kresťanstvo, a opovrhujete vašou sladkou slovenskou rečou, idte len k liberálom, tí vám dopomôžu a vás pozbavia o všetky kresťanské a ľudské práva, a že vašim deťom pre slovenskú reč jazyky vyrežu. Boh vidí naše krivdy a nám pomôže. Chránme sa tatárov, ktorí jako živí diabli chodia a všade s klamom a podvodom čihajú na naše mozolné groše. Pridržíme sa ľudovej strany, tá jedine nás môže z otroctva liberálov vyslobodiť. *Ružomerský volič.*

Puchó-illavská voľba!

Už pred voľbou tú noc sme počuli, že na púchovský železný most na darmo k voľbe ideme, lebo že je vraj slabý; išli sme teda na Horenycký prievoz, a takto asi hodinu okolo, až sme prišli do Púchova.

Našemu tábora bolo miesto jedna úzka ulica, v ktorej sme stáli v blate, ale z tohto nič sme si nerobili, v spokojnosti sme čakali, zakaiaľ prinde na nás rad hlasovať. Zarmúteným srdcom sme zbadali, že každý chlapčisko židovský sem a tam si chodil, my sme sa nemohli pohnúť. Srdco naše nám krvácalo, keď sme videli tú bezočivosť, jak sa držali židia, a jak zachádzali s nami, sácali, kopali, pľuvali, kamene hádzali, ale my sme si na ukrižovaného Spasiteľa pomysleli a s trpezlivosťou sme to všetko s našimi duchovnými trpeli. Pán puchovský služný, keď sme hlasovali, tak sa nám díval do očí, jako katovi, a puchovský kráľovský sudca ponevác židia už ustávali nám „Abzug“ kričať, on sa zamiešal medzi nich, a pomahal im. Všetci sme v tichosti išli k hlasovaniu, jako do chrámu, ale 3 uradníci kráľovskí z druhého tábora zlý príklad nám dali. Predseda Kovács cítil, jakú on má mocnosť, odhadzoval ľudákov jedného za druhým.

Chvála, — a Sláva ľudu, ktorí boli zmužili, a stáli až do posledného okamženia, chvála našim duchovným pastierom, ktorých čím viac prenasledujú, tým viac sú ctení od nás.

Bojovať budeme ustavične, a bez prestania za Boha, za kráľa, a za sv. vieru našu, ktorú tupí nedovolíme.

Pán Kubínyi onezdravel, a včul každému žebrákovi, ktorý k nemu príde, dáva 40—50 krajciarov, aby na duchovných vykrikoval. *Volič.*

TRNAVA.

Velactená Redakcia!

Rodáci! Nenie voľba, ako voľba, ale to bola ona! Sluby, hrozby, napájanie, podplácanie, zatvorenie

niektorých voličov a iné liberálne cnosti už nikoho nezajímajú, tie netreba pripomínať. Že kdejaký nezaboh, cesnakár, uličník papuľuje a čarbe proti kňazom, to tiež netreba vysvetľovať, však viete, že „aký človek, taká reč“ a „nepoved ty, povedia tebe.“ Ja vám len nový spôsob volenia chcem ukázať, ktorý v Trnave liberálom tak dobre vypálil, že by ho snáď v celej krajine mohli zaviesť, keby sme ich trochu nepoprľili a dľa zákona novú voľbu nežiadali. Nemali ani tretinu voličov, od samej urny nás velice nemuseli odmršťovať, a predsa si „spravili ablegáta po vôli. Nepoviem daromnicu, bolo nás, ľudákov, asi o šesť sto viac, nuž ale čo naplat keď sme my len museli trpezlivo kukáť, ako si robí kompánia úradníkov a židov peknú komédiu? Pravda, rodáci, kto chce byť na komédii, musí si zaplatiť vstupné, pri samej hre ale čušať, ako zed, aby neturboval? Tak aj my. Päť rokov sme skladali naše vymozofované groše do štátnej kassy, ba našich synov, kív našu, sme obetovali za to, aby sme sa mohli pri volbe ticho podívať, a potom zas odišli na päť rokov pri nesolených krumpličkách vyrábať liberálnym vlastitatom na drahé pečienky a šampánky, a vychovávať deti naše k ochrane liberálov, žeby nás mohli pri pokoji a v dobrom zdraví lepšie zotročiť.

Išlo ím to všetko, ako po šnúre liberálnej, ako by prikázal liberálny baša. Podľa uznalosti hlasovali ďalšie obce prv, včul uctili nás občanov, Trnavanov; podľa vyťahnutého lósu (žrebu) sme mali my, Zichyho voličia, začať; hm! „alé-paše“, a hneď hlasovali tunajší „Emmerovci“ liberáli. „Sikovnosť nie čary;“ bár ich je dosť málo, robili produkciu až do podvečera; lietali po vidieku, zhladávali, svolávali zdejšie a prezpolné ztratené ovce; potom pri muzike pri flaške, pri hostinke ím čas prešiel. Nás to ale neomrzlo. Potrava vo vrecku, potok blízko a čo hlavné, rozum a svedomie na mieste, „keď tu aj tri dni budeme“ sme si hovorili; trebárs sme si ani len toho ubohého „éljen“-u nesmeli dopriať — sme sa n'e zle držali. Ba, pred celým svetom môžem osvedčiť, že som z našej stránky ani len jedného voliča nevidel, ktorý by sa bol telesne, alebo duševne klátil, ako sa klátili tí, na ktorých spočíva vláda. Nedarmo sme stáli blízko chrámu božieho, uctili sme si ho. Konečne kdesi ktosi sa vytalúpi a volá nás hlasovať. Ideme až ku kordonu vojenskému, tam musíme čakať; niekoľko pre meno prepustia; iným, keď už dlho sú pri kordone, povedia, že sa omeškali, môžu prísť naposledy. Rady a rady voličov stoja schystané, tých už jedno-ducho nepustia. Jedon zo služby vyhodnený a odsúdený notár a akýsi židák, fot grafist robia tie „zakonnité poriadky?“

Náš dôverník žaluje znovu a znovu p. predsedovi; p. Časár ale viackrát „nemôže“ odísť, neskôr vysloví svoju útrpnosť, že „to veru nenie pekne“ a nechá diaľ páchať kúsky. Jedon prebehne nahnevano pres náš tábor, spomína „kravaľ“ „vojsko“, pokričí na tichých ľudákov a nechá tak. A čo by sme snáď viac chceli? Snáď hlas dať proti pohanskému liberalizmu? snáď ukázať, že sa nám tie naduté pijavice na našich hlavách nefubia, lebo už nemáme zapálené mozgy? snáď sa osvedčiť, že nechceme „židó-orság“, že nechceme drahé, cirkev a vlasť urážajúce novoty? Tuším len pre liberálov prišiel deň voľby? my sme ho nemôhli použiť. — Jedon roztopašník drážil raz obora: „poď, poď, poď“ . . . a keď bol obor pri dverách, plesk! a obor zostal vonku; viac ráz šialený obor zlámal dvere vrátil sa na papľucha a náležite ho orá-

bal. — Ľudová strana bola usádlejšia a trpezlivejšia. Na vojsko sme si najmien šľazovali, lebo to malo rozkaz a plnilo ho, trebárs — jako bolo vidieť — boľavým srdcom. Vidiac šľiapanie zákona, vidiac, že nás tí „statoční“ „vzdelaní“ páni za kubov držia; na radu našich dôverníkov, ktorí o nezákonnosti protokol hore zvali, volky-nevolky mrzutí sme išli domov. Ináč sme nemohli urobiť. Stáli sme tam hodiny a hodiny, kričeli na obec, ale ju nepustili; a to sa opakovalo. Kto vie, čo by tie kniežatá tmy boli vykonali? Kto vie prečo sa museli o šiestej hodine všetkie brány pozatvárať? Radšej pôjdeme na novú voľbu. —

Však p. Emmer sa verejne vyslovil, že on len „čistý mandát“ prijme; jako charakterný muž musí zadakovať. Že to ešte posiaľ neurobil, sa mu síce čudujeme, ale to by sme ešte porozumeli: veď ho jeho stránka zaslepuje, ako by všetko bolo v poriadku. Ako sudca, pane, viete, že nikto sám na seba nežaluje a obžalovaného svedectvo moc nestojí; zpytajte sa len voličov, tí vám povedia, že trebárs vašu osobu ctia, ale váš program nenávidia. Čiže budete zastupovať tých pár židov a uradníkov, alebo ľud? Z 1800 vót asi 500 ste dostali, či tu môže byť všetko v poriadku? Nebudte prepojatý, jaký ste bol, keď ste v židovských novinách písal, že „celá inteligencia“ bola pri vás. Hej! čiže tí kresťanskí grófi, pravotári, duchovní a iní samostatní voličia sú neni vzdelaní na toľko, ako židia a tí otroci, ktorí za službičku alebo korhelicu by tuším otca-mater predali. Pane, váš charakter a váš úrad vám ináč káže, neposlúchajte tedy tých polutovania hodných chudákov, ktorí nemajúc pochop o charaktere, i vás by charakteru ľahko mohli zbaviť. Ľudová strana by i vo svojich privrženoch odsúdila nezákonnosť, ona žiada, aby nespravodlivosť ani liberálom nebola prehliadnutá. Pán Emmer si to iste rozváží sám, nepotrebuje pätylizačov.

My, ľudovej strany bojovníci, pozorujeme znaky časov a učíme sa z nich. Ešte sa aj liberálom zomele. „Boh nenie náhlivý, ale pamätlivý.“ M.

PÚCHOV, 10. nov.

Slachetný Pane!

Keď 19. okt. Vincenc Havlicsek prvý raz zavítal do volebného okresu púchovsko-illavského, aby v Pruském držal prvú svoju reč programnú; zasiat semeno ľudovej stránky, ktoré ešte len takmer zchádzalo, naraz počalo riasť takou silou, že 28-ho okt. pri volbe ablegátskej taký strach opanoval liberálov, že začali zúfať. Nuž drahý čitateľu môj, povedz mi, kto upáda do zúfalstva? Ten čo nemá viery, čo nemá Boha. A toto je tá pravá vlastnosť liberálov; preto oni v zúfalstve dopustili sa takých skutkov aj v Púchove pri volbe, že sme boli očividomí svedkovia toho, že títo liberáli nielen Boha a viery nemajú, ale že sú horší od divých zverov.

Voličia strany ľudovej stáli pevno, jako skala triesví, plní dôvery v božiu pomoc a plní nádeje na isté víťazstvo; voličia liberálnej strany ale smutní boli.

Pre ľudovú stránku obdržali vodcovia fažkou núdzou len dva pasy; kdežto v liberálnom tábore každý žid mal za klobúkom týmto pasom podobné červené papiere. Keď ím červený papier vyšiel, vydávali liberálom sloboné pasy aj na bielom papieri. Lež s takýmto bielym papierom bol by Gáspár, učiteľ z Pruského skoro zle pochodil, keď sa chcel vdrať do tábora ľudovej strany. Že mu tam chrbát nena-mastili, môže ďakovať iba jednému pánu kaplánovi.

Poriadok, v jakom mali obce hlasovať, tak bol ustálený, jako aj kde inde; najprv mali odhlasovať voličia Púchovskej doliny, ktorá sa tromi židmi notármi honosí, odkiaľ sa rekrutovala väčšina liberálov zo židov pozostávajúca, ku ktorej sa pripojili aj naši bratia evanjelici.

Zúfalstvo liberálov najvyšší stupeň dosiahlo, keď začaly hlasovať obce čistokatolíckych vidiekov. Telegrafovalo sa na všetky strany: Púcho-illavský volebný okres liberálny je v nebezpečenstve života! Pán Szalavszký vyslal na to pár vojakov viac a hrubá pánov trenčianskych na pomoc do Púchova. A v skutku od tohoto času začal predseda volby Kováč, direktor žalárnikov illavských, vyhadzovať vóta nášieho dobrého ľudu. Lež aj toto im ešte bolo málo; preto použili títo vlci hltaví odhodené mená našich voličov k tomu, aby všetkých kočišov a sluhov, čo len najšľ mōhli v svojom tábore, vyučili na títo odhodené mená našich, a pod tymito menami nechali ich odhlasovať na liberála. Takýmto spôsobom dostali liberáli 572 vóta a Havlicsek Vincent 422. V poslednej hodine ešte aj tieto 422 vóta splaskly na 417 a 572 vóta liberálov vzriastly na 589; jako, to sám Pán Boh vie; lebo naši dôvernici, keď si vyšli trochu oddýchnuť von, nazpät sa nevrátili do volebnej dvorany, bolo toto o desiatej hodine večer, bojac sa o život; preto aj zápisnice volebné nepodpisali. Prečo sa báli o život dôvernici ľudovej strany, toto vám v druhom článku opíšem.

Jedon z prítomných voličov.

—
Od Nového Mesta, 14. nov.

Vážení pán Redaktor!

Jako vôbec po celej krajine, tak i v novomestskom (nad Váhom) volebnom okrese kortešačka na ten najväčší stupeň žiarlivej náruživosti a nesvedomitosti vypukla zo stránky liberálov. Kandidáti ohľadom politiky v tej najväčšej protive sa nachádzali. Kandidát liberálov bol na rozkaz Bánffyho ochotne h'avou kyvajúci Vietoris; ľudovej strany ale krajinsko známy, výborný muž gróf Karol Pongrác.

Voličom okresu ľahko bolo rozhodnúť, ktorého z kandidátov svojou majú podporovať dôverou. Pána Károla Pongrácza znajú, čo bezúhonného, šľachetného srdca muža, ktorý s presvedčenia opustil stranu vlády rozličnými časnými výhodami svojích privržencov podporujúcu. Oduševnenosť za víťazstvo p. Pongráca po obcach katolíckych nemala hranice, čo aj z toho vidieť, že Vietoris do týchto obiec ani nohou vkročil sa nepopovážil. Voličia luteranskí pred volbou malou vymienkou tiež slávu privolávali menu kandidáta ľudového. Pri týchto pre liberálov tak neprajných pomeroch len aby ľudová zástava k víťazstvu nedošla, uchopili sa zbraňe utlačenia, podplácania a hrozby. U luteránov zbraň táto zvláštne podplácanie došla cieľu. Katolíci výjmc niektorých zbabelcov silno odporovali i judašskému grču. Ponevác i táto zbraň dokázala sa byť nedostatočnou, uchopili sa silnejšej, totižto osočovania a hanobenia kňazov, jako i podryvania učenia katolíckeho o pekle.

Podolský notár, ačkoľvek vždy dobrým sa ukazoval katolíkom, nestydlil sa napadnúť toto učenie, aby oslabil vieru vo voličov a tak ich do tábora liberálov priviedol. Lebo dobre znal, že veriaci ľud s vládou terajšou držať nemôže, ponevác cíty náboženské sú napadnuté a citlivo poranené zákonmi cirkevno-politickými. Pán notár! viete vy to, že keď ten ľud pozbavíte viery v pekle, keď ho pozbavíte viery v trest

boží po smrti ho očakavejúci za previnenia, — vy budete prvý, čo okúsíte horké ovocie beznáboženstva, ktoré ste napomáhal a rozširoval tým, keď pri kortešačke ste napadnul učenie cirkve o pekle, lebo váš úrad je ten, ktorý ľud ešte veriaci nič si nectí a neváži, prečo? to dobre znáte! Pán notár! buďte dôsledný vo vašich účinkoch a rečach! Prečo ráčite chodiť do kostola! dovčulku som myslel a všetci so mnou že preto, aby ste čo dobrý katolík radosť učinil 2-hému prikazaniu cirkevnému, ktoré znie: „V nedelu a vo sviatok celú omšu sv. nábožne slyšať.“ — Po odznení vašich slov pri kortešačke ani ja, ani podolský katolíci nemôžu veriť, že dovčulku z vašeho katolíckeho presvedčenia ste navštívival chrám boží; hovorím nemôžeme to veriť, že len včul pri volbách by ste bol utratil vieru v pekle, ktorého by ste sa obával, že s nim budete nikdy trestaný pre zanedbávanie prikazaní cirkevnych. Teda pohnútku vašeho do chrámu chodenia inšia nemôže byť, jako aby ste ľud omámil; aby veril, že ste aj vy katolík. *Spectator.*

Zvláštne vyslobodenie.

V Orave *Bernard Sommer*, novotský administrátor, bol prvšou obeťou toho nového, nenávideného poriadku. V Novote štyri páry mladoženichov v minulých fašiangoch už celkom zunovaní boli sekirovaním opleckárovým: i pomysleli si, počkaj, my ti prejdeme cez rozum, a ani svojho duchovného do zodpovednosti nechceme priviesť. Čo mysleli, to v skutku aj učinili. — Ako katolíci vybavili najprv svoje náboženské povinnosti, ktoré sa pred cirkevny sobášom vybavujú, a potom prekvápili svojho duchovného v zakristii a tu pred ním a svojíma dvoma svedkama složili vzájomný sľub lásky a vernosti, s čím sa stali kresťanskými manželmi.

Pre tieto štyri pády zažalovaný bol novotský administrátor a v skutku ho aj posúdili na 200 zl. pokuty, lebo na 20 dní áreštu. On proti tomu apelloval, lenže nadarmo, prečo inšie mu nepozostávalo, ako platiť, lebo ísť do žalára. On si to poslednie vyvolil, t. j. že nebude platiť, ale sedieť. I odobral sa do Ružomberku na úradny žalársky kost. Toto odhodlanie administrátora aj kráľovského fíškusa trochu do zmätku priviedlo, lebo počujúc to ružomberčania, že kňaz je zapretý v árešte, počali hluk robiť, kričať, demonštrácia vážna bola.

Medzi takými okolnosťami sedel novotský administrátor 24 hodín medzi štirma múrami a za ťažkou zámok zapretými dverami na spôsob ostatných väzňov, len snáď s inšími myšlienkami. Po uplynutí 24 hodín, ktoré dlhé byly pre takého väzňa, otvorily sa pred ním ťažké dvere žalára, a predvolaný bol pred súd, kde mu sdělili, že volakto složil za neho 190 zl., lebo 10 zl. už odsedel, aby s tým bol na slobodu prepustený. I pýtali sa ho, či to prijme. Na čo odpovedal: Ano! Na to vystavili mu zaraz quietanciu, dali mu do ruky obšit, t. j. priepustný list a poslali ho domov. Dobrodinca ale, ktorý tie peniaze za neho složil, nechceli mu pomenovať. Možná vec je, že ostentatívna demonštrácia ružomberčanov, v ktorých krv vrela, zkrátila jeho pokutu a náhle vzkriesila pre neho dobrodinca, a tak Sommer, novotský administrátor, prvší oravský väzeň nového poriadku, 11-ho novembra t. j. v deň sv. Martina už bol medzi svojimi veriacimi. — Zdrav buď statný služobník boží, všetci fa vitáme a sídečne tí blahoželáme!

Jurovský.

HOSPODÁRSTVO.

Kapusta čo liek.

Veľká sila je skrytá zvlášte v zeleninách, o ktorej ani nevieme, a ktorá v nevysloviteľnej miere by sa dala k našemu prospechu využívať, keby sme ju poznali.

Veľkú čiastku tejto sily ľudia už i poznali, ale ich vedomosť si ľahla do hrobu zabudnutia.

Teraz zas prišiel svetochýrny kňaz lekár Kneip na stopu prospešnej vlastnosti zakvasenej kapusty, ktorú Kneip sám následovne nám sdeľuje a odhaľuje:

„Jedon výborný lekár mi povedal — znejú Kneipa slová — chceme-li mať veľa chorých, zakážme ľuďom zakvasenú kapustu jesť.“ — Kneip veľmi vrele a celou oduševnenosťou povzbudzuje ľudí zakvasenú kapustu jesť. Tá liečaca sila je v tej zelenine už pred zakvasením. List kapustný menší boľasť rany, keď sa ona s ním obloží.

Keď nás hlava bolí, obložme si čelo kapustným listom, a uvidíme, že po krátkom čase sa nám pot z čela až tak valí bude.

Keď máme lúpanie v hlave, chrbátovej kosti, alebo keď nás úsad morí, dajme si na to miesto len dakoľko kapustných listov, a boľasť zmizne. Keď sa kto poreže, alebo opáli, alebo povážlive udre, nech šatku plátennú omočí do kapustnice, potom ju treba na ranu položiť. S tým sa boľasť menší a spolu i rana hojí. Je-li kapustnica veľmi tuhá, môžeme k nej čerstvej vody priliať a šatu potom do nej zamociť.

Je to dobrý liek aj pri bolení a trhaní ucha, ba i proti slabosti slychu vyše spomenutým spôsobom zapálenie, jedité pohryzenie tiež sa poddá tomuto lieku.

Varená alebo olejom obliata surová kapusta rozkáže poriadok žalúdku a podporuje trovenie.

Abo kto by nevedel o tom, že i korhelia radi pijú kapustnicu? Preto to činia, lebo huncúti zkusili, že im pokazený žalúdok a omámenú hlavu do poriadku donesie.

Lenže poriadny človek, tým viac poriadny kresťan nikdy nepokročí tak ďaleko, aby užíval zakvasenú kapustu, alebo jej vodku proti neporiadnym pitím zapríčinennej chorobe.

Teda kapusta veľmi vážny zástoj hrá v dome nie len čo jedlo — hovorí sa, že kto neľubi kapustu, nenie dobrý gazda, — lež i čo liek. Pri jakých chorobách ale, to sme už rozložili.

Jozef Čachtičan.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpáť a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na krajec nám naznačiť ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Kúty. V tej istej veci sme už dostali dopis; druhý krát ráčte len na jednu stranu tej istej karty písať. — L o m. Ešte ste nás nevedomil, či ste tie kalendáre prijal a intencie odbavil!? — H a b o v č a n. Srdečné vďaky za vaše neunavné práce. Lenže v Kresfane celkom iný smer musí viesť naše pero; preto ale vaše zprávy veľmi vďačne upotrebíme inde. Darom ste nepracoval. — D o p i s y z o Zlatých-Moraviec, z Opatoviec zaslané uverejniť sme nemohli; lebo podpis pôvodcu chýbal. — K r a k o v a n y. M. D. Však to len 20 výtiskov bolo; čo je to do takých 4 obiec! Že tá vec ta nepatrí, o tom sme sa až z vašich riadkov presvedčili; do ktori teologie to urobili, a preto sa nikto nezastavil na tom, jako to mohli oni navzdor svojej sbehlosti teologickej učiť. Do Detvy na pr. šlo 200 kusov, atď. Ináč pozdrav úctiplný vám i vášmu pánu majstrovi. — B o r o v c e. Prečo panuje taká tichosť, je síce pravda, že u vás nenie sklepu na černidlo, perá a papier. — N e m e c k á - L u p č a. Dopisovateľ vždy musí udať svoje meno; ponevadž ste to neurobil, museli sme váš dopis vynechať. — K. S. B u d v i t z, M o r a v a. Tamajší úrad poštový nazpáť poslal vaše noviny, že »ste ich nepýtal,« my sme potom prestali ich posilať. Dajte si noviny riadne donášať s pošty. — Á r v a - V á r a l j a f a r s k ý ú r a d, predplatok vypršal koncom okt. — G. P. P o d o l i n. Aj v nemeckej reži Bpest, IV. Zsibbárus u. 7. — J. M. N ó g r a d. Za kalendáre sme dostali tých 14 zl. 30 kr. »Magyar-Néplap« posielame potričenému. — S. J. Ž i l i n a, peniaze prišli. — H. S. A l s ó - D a n b ó, v poriadku. — J. K o č i n e c, G ö t t l i n g. Nevieime vás zrozumeť. Raz píšete, že nechcete noviny, druhý raz sa ponosujete, že ich nedostávate. Prosíme s nami nie tak nakladať. — J. N. P u d m e r i c e, päť zlatých sme obsiahli. — E. Č. S k a l i c a, váš predplatok koncom nov. vyprší. — A. D o m b ó. M. S. 2 zl. sme dostali. — D o l n ý - K u b í n. Z. Szm. Noviny idú. — J. B. L a z a n. Zbytočné by bolo, ten výkaz poslať. Onedlho i tak uvedomíme patričných na karte o ich dlžobe. — Á r v a - S á r a l j a J. H. Koncom predošlého mesiaca vypršal. — R u ž o m b e r o k. J. K. Peniaze prišli. — L. R. R a k o v a. Na celý rok 4 zl., na pol roka 2 zl., všetkým trom sme začali posilať noviny. — K i s - N - M e s t o 1807. Ešte 70 kr. — 7485. Koncom sept.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

Vetká pliaga sveta výnde z tlače k vianocam a bude stát 75 kr. Dostať sa bude môcť u dp. Michala Varga vo Vacove.

„**Vetká Novina**“ v cene 25 kr. je k dostaniu u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove. Už tento týdeň výnde z tlače. U tohože sa môže predplatiť aj na výborný mesačník „**Naša Nádej**.“

„**Dom Tobijašov**.“ Výborné — asi 300 strán obsahujúce — dielo, ktoré každej rodine len vrele odporúčať môžeme. K dostaniu je za 65 kr. v Teplej (Lenge) pp. Bélabánya u dvp. farára **Richarda Osvalda**.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.75—8.15 zl. Raž 6.60—6.75 zl. Jačmeň na krm 4.10—4.45 zl. do pálenic 5.10—5.90 zl. na várku 6.50—8.00. Oves: 5.65—6.10. Kukurica: 4.25—4.30. Proso: 5.25—5.50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.75—09.50. Kogné semeno: 08.55—09.00.
3. Strova: Veľká biela fízula 7.25—8.00; tmavá 8.25—8.75 okruhlá: 7.25—8.00, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica (8 00.16 00. Hrach 8.50—10.00. Čistý 13.50—14.00 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 00—00. Burgyňa 1.30—1.40. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.10—2.80. Slama. Na pol stielanie: 1.45—1.60. Žup 1.80—1.95.
6. Siatie: Červená ďatelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ľadník 6.00—6.50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 260 hospodárskych volov; 133 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 92—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4133 kusov oviec. Ceny: 11.50—14. zl. za páru, a 08—14 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 40—42. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 52.00—52.50, udená 56—00.57 zl.
9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156.
10. Kraviny vrázkované 165—175.
11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.
12. Tefaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 150—155 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: **Mikuláš Lepšényi**.

☞ Velebným farským úradom. ☜

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knižočky pre údy občianskych spolkov a knižočky spláčováce.

☞ Kus týchto 12 stranových knižočíek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohlade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

LACNÉ POŽIČKY

(od 300 zl. hore)

na majetok zeme vyprostredkuje

JÁN DEÁK

v NITRE

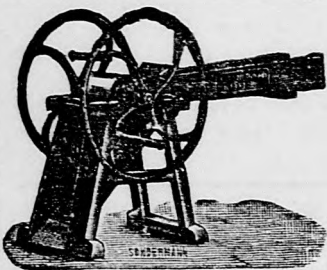
K listom vysvetlenie žiadajúcim sa pripojiť má 10 kr. marka.

Hladám nútne jedného rozumného kachlárskeho tovaryša. **PREDMIER.**

J. Sutoris kachlár.

MICHAL TRESKOŇ

V NAGY-BITTSE, (TRENCSÉN MEGYE)

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča p. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsevačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluhý a brány, amer. hrable mašiny na lámání strojovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

 Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Hlavná výhra
prípad.
500,000
mariek.

O z n a m
šťastia

Výhry
poisťuje štát.
Prvé ťahanie
10 decembra.

Pozvanie k súčasneniu sa na výhrach veľkej peňažovej loterie od štátu Hamburgu poisťenej na ktorej.

10 millionov 746,990 mariek**Istotne musí sa vyhrať.**

Výhry tejto výhodnej peňažovej loterie, ktorá podľa návrhu len 112,000 žrebov obsahuje, sú nasledovné, totiž:

Tá najväčšia výhra je prípadne 500,000 mariek.

Prvá výhra	300,000 mariek.
1 výhra à	200,000 mariek.
1 výhra à	100,000 mariek.
2 výhry à	75,000 mariek.
1 výhra à	70,000 mariek.
1 výhra à	65,000 mariek.
1 výhra à	60,000 mariek.
1 výhra à	55,000 mariek.
2 výhry à	50,000 mariek.
1 výhra à	40,000 mariek.
3 výhry à	20,000 mariek.
21 výhry à	10,000 mariek.
48 výhry à	5,000 mariek.
108 výhry à	3,000 mariek.
208 výhry à	2,000 mariek.
782 výhry à	1,000 mariek.
1348 výhry à	400 mariek.
42 výhry à	300 mariek.
138 výhry à	200, 150 mariek.
35327 výhry à	155 mariek.
8961 výhry à	134, 104, 100 mariek.
9249 výhry à	73, 45, 21 mariek.

Spolu **56,240** výher, a prídu za niekoľko mesiacov v 7 oddeľeniach k istému rozhodnutiu.

Hlavná výhra 1-nej triedy obsahuje 50,000 mariek, vstupuje v 2-tej triede na 55,000 mariek, v 3-tej na 60,000 m., v 4-tej na 65,000 m., v 5-tej na 70,000 m., v 6-tej na 75,000 m., v 7-mej na 200,000 m., a s odmenou 300,000 m. prípad. na 500,000 m.

Na prvé výhrove ťahanie, ktoré je úradne určené, 10 dec. 1896. stojí

Celý pôvodný žreb len 3 zl. 50 kr.
Pol pôvodného žrebu len 1 zl. 75 kr.
Štvrtka pôvodného žrebu len — zl. 90 kr.

Každý z účastných dostane odo mňa po výťahu hneďky úradný soznam bez toho, že on musel písať.

Rozvrh losovania so štátnym erbom, na ktorom vkladky a podelenie výher na 7 tried je vidno, popredku zdarma posielam.

Vyplacanie a rozposilka výhrových peňazi odo mňa zrovna na patričných rýchlo a v najprísnejšej tajnosti sa deje.

Objednania prosím poštovou poukážkou alebo i doberkou.

Nech sa tedy, komu sa ľúbi, obráti s jeho nariadením pre najbližšie ťahanie, hneď, predsa až do

10 december toho roku

dôverne na

JOSEFA HECKSCHER,

bankár a smenková účtovňa v Hamburgu.

1—1